

W 1795 r. gdy Lidzbark opuścił ostatni biskup warmiński, zamek opustoszał. Za pruskiej władzy przechodził zmienne koleje losu – podczas wojen napoleońskich służył jako koszary, szpital polowy oraz magazyn. I, niestety niszczał. W roku 1838 planowano go nawet rozebrać na cegłę, na szczęście wycofano się z pomysłu. W 1840 r. zburzono pałac biskupa Wydźgi, który przesłaniał skrzydło bramne, natomiast w 1861 r. zamek ponownie przeznaczono na szpital i sierociniec. Niemal natychmiast po II wojnie światowej obiekt zabezpieczono. Obecnie w całości pełni funkcje muzealne.

DAWNIEJ PRZEDZAMCZE – DZIŚ HOTEL KRASICKI

Zabudowania, okalające przedzamcze z trzech stron, pełniły na przestrzeni dziejów rozmaite funkcje. W skrzydle wschodnim rezydował wójt Warmii, skrzydło południowe przeznaczono na wozownie i pomieszczenia mieszkania dla służby, zaś w zachodnim mieściły się stajnie i spichlerz. Najbardziej okazałe jest skrzydło wschodnie, przebudowane w połowie XVIII wieku z inicjatywy biskupa Adama Grabowskiego, który ufundował również barokowy pomnik św. Katarzyny (1756), znajdujący się w centralnym miejscu na dziedzińcu przedzamcza. W południowo-wschodnim narożniku zachowała się baszta cylindryczna z XVI wieku, a pośrodku skrzydła południowego XIV-wieczna wieża bramna. Obecnie zespół budynków przedzamcza został gruntownie odrestaurowany, stając się siedzibą, czterogwiazdkowy Hotelu Krasicki. W styczniu 2012 r. obiekt ten wygrał konkurs na najlepszy hotel na świecie w kategorii „ Best New Hotel Construction & Desing”.

www.lidzbarkw.eu
it@lidzbarkwarminski.pl
tel:89 519 00 52

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

LIDZBARK WARMIŃSKI

MIASTO LIDZBARK WARMIŃSKI –PERŁA WARMII

Około 1240 r. osada Lecbarg, zasiedlona dotychczas przez pruskie plemiona Warmów i Bartów, została zdobyta przez krzyżaków i przemianowana na długie lata na Heilsberg. W 1308 r. otrzymała prawa miejskie. W drugiej połowie XIV wieku, wraz z budową zamku, powstało miasto. Zbudowano ratusz, kościół, szpital oraz rzadkość w ówczesnych czasach – wodociąg, które służyły miejscowej ludności do 1904 r. W latach 1350-1795 na zamku urzędowało kolejno trzynastu biskupów warmińskich, a sam Lidzbark był historyczną stolicą Warmii. Z miastem związane są nazwiska wybitnych osobistości. To tutaj Kopernik „wstrzymał Słońce a poruszył Ziemię”. To tutaj w 1749 r. słynny mecenas i niepospolity znawca sztuki biskup Adam Grabowski jako pierwszy wydobył z mroku zapomnienia kronikę Galla Anonima i ogłosił ją drukiem. To właśnie na lidzbarskim zamku Ignacy Krasicki (nazywany Księciem Poetów) stworzył swoje najwybitniejsze dzieła. W 1807 r. na błoniach pod miastem miała miejsce jedna z największych bitew wojsk napoleońskich, znana jako „bitwa pod Heilsbergiem”, dowodzonych osobiście przez Cesarza Francuzów. Wydarzenie to zostało upamiętnione inskrypcją na paryskim Łuku Triumfalnym. Niestety obecnemu Lidzbarskowi daleko do dawnej świetności. Zniszczyły je liczne pożary, a podczas II wojny światowej jego centrum zostało zniszczone w 80 procentach. Świadkiem historii pozostał jednak zamek biskupów warmińskich, czuwający nieprzerwanie nad miastem od prawie siedmiuset lat. Warto doń zawitać.

ZAMEK BISKUPÓW WARMIŃSKICH

Nazywany „Wawelem Północy, chluba i symbol miasta. Jeden z najcenniejszych gotyckich zabytków w Polsce. Wzniesiony na wąskim półwyspie przy ujściu rzek Symasrn i Łyny, z inicjatywy biskupa Jana I z Miśni (1350–1401). Na zamku rezydowali m.in.: Jan Dantyszek, Michał Kromer, Stanisław Hozjusz, Adam Grabowski. Mikołaj Kopernik napisał tutaj komentarz do swego wiekopomnego dzieła „O obrotach sfer niebieskich”. Jednak najslawniejszym mieszkańcem był ostatni biskup warmiński Ignacy Krasicki - poeta i autor słynnych bajek, jeden z najwybitniejszych twórców polskiego oświecenia, uczynił z zamku rezydencję godną książęcych rodów. Zgromadził ogromną kolekcję malarstwa i rzeźb, wzbogacił o ponad 600 tomów zamkową bibliotekę. Założył przepiękne ogrody w stylu francuskim. Ozdobą zamku jest uroczy wewnętrzny dziedziniec z dwukondygnacyjnymi krużgankami, jedynymi w Polsce jakie zachowały się w nienaruszonym stanie. Można w nich podziwiać wspaniałe freski z końca XIV wieku. Do zwiedzania udostępniono: kaplicę, wielki i mały refektarz, kapitułarz, salę audiencyjną i komnaty biskupie. Pomieszczenia, do których prowadzą drzwi obramowane gotyckimi i renesansowymi portalami, wieńczą spektakularne gwiaździste sklepienia. Wielki refektarz (niegdyś sala sądowa), o wymiarach 27 x 9 m i wysokości 10 m, zdobi frez heraldyczny z herbami wszystkich biskupów warmińskich. Na jego południowej ścianie znajduje się odsłonięte podczas renowacji jedno z najstarszych malowideł (z końca XIV wieku), średniowieczną polichromię przedstawiającą koronację Matki Boskiej. Natomiast wejście do kaplicy zdobi herb Michała Radziejowskiego (biskupa w latach 1678–1688); gwiaździste sklepienie i rokokową ornamentację, ufundował biskup Adam Grabowski, o czym świadczy jego herb umieszczony obok organów. Podziemne zamkowe kondygnacje, czyli piwnice z gotyckimi sklepieniami, służyły niegdyś jako składy żywności, piwa i wina zaś przyziemne spełniały funkcje gospodarcze. Te w północnym skrzydle mieściły browar, we wschodnim spiżarnię, zaś w zachodnim kuchnię i piekarnię.